

Ivana Myšková – Nícení (fragment z prózy)

Ještě jsem nevešla doprostřed agónie. K tomu mám to svoje „pozdě“. Jistě jsem k hrobnictví předurčena. Ne ne, já nepřicházím na zavalanou, nespěchám za nářkem. Já vcházím do ticha. Když už je po všem.

Odkaz na on-line vizualizaci [ZDE](#)

AUTOR, TEXT, INTERPRETACE

Nebudu poslušná, i kdybyste stokrát chtěli

Ivana Myšková (1981) patří k autorkám, které vstoupily do literárního světa v posledním desetiletí, a to rovnou doprovázené uznáním a oceněními. Vystudovala Literární akademii a pracovala také v Českém rozhlase. Její prvotina *Nícení*, z níž také pochází fragment textu k vizualizaci, byla nominována na Cenu Josefa Škvoreckého (2013). Druhá v pořadí, sbírka povídek *Bílá zvířata jsou velmi často hluchá*, získala nominaci na Magnesium Literu za prózu (2018).

Prozaický svět Ivany Myškové je protkán nejistotou hrdinů, neustálým váháním a hledáním především sebe sama, ovšem zcela neotřelým způsobem. Autorka své fikční světy čtenářům přibližuje naprosto brilantním a vybroušeným jazykem. Její záliba ve hře se slovy je opravdu nepřehlédnutelná a z jinak nudné postavy Hermíny, hlavní hrdinky a vypravěčky *Nícení*, se stává skvělá glosátorka životních peripetií mladé ženy, která neustále hledá odvahu vystoupit ze stínu své matky a svých partnerů a stát se sama sebou. Texty Ivany Myškové mohou působit fragmentárně, jelikož ráda využívá různých forem vnitřních monologů, jež kombinuje se vzpomínkami, sny či dopisy, v podstatě však fungují jako puzzle. Její hrdinové odkrývají jen různé vrstvy svého vnitřního života, který dohromady utváří obraz většinou lehce podivínských a nejistých osobností. A do toho všeho dokáže Myšková zakomponovat ještě osobitý ironický humor.

Její záliba v dokonalé stylistice a hře se slovy bývá vynášena do nebes, ale také kritizována, jelikož tak autorka nevypráví klasické příběhy s důrazem na děj. Myšková zkrátka vidí mnohem více pohybu a dějů uvnitř lidí než v jejich jednání, díky čemuž dokáže vytvářet svébytné a imaginativní světy.

Ostatně to je i důvod, proč byl tento fragment zařazen do projektů básnických vizualizací. V případě prvotiny Ivany Myškové se totiž doslova nabízí otázka hranic jednotlivých literárních druhů. Nakolik se v této knize skutečně vypráví děj a nakolik se vyjevuje a metaforicky znovutváří vnitřní svět a obraznost hlavní hrdinky.

Ivana Myšková je koneckonců známá také tím, jaké nároky má nejen na původní tvorbu, ale i na její kritickou reflexi. Spolu s dalšími autory a autorkami se podílela na diskusi o podobě kritiky soudobé beletrie. A skutečně, současná kritická produkce jen málo reflektuje způsob, jakým jsou soudobé prozaické tituly udělány a napsány a velmi často se koncentruje kolem děje, což samozřejmě diskriminuje právě autory a autorky, jako je Ivana Myšková.

Její svět je plný spontánní a surreálné obraznosti, kterou krom jiného vyjadřuje jakousi neposlušnost vůči narativním strategiím a architektonickým pravidlům pro tvorbu příběhu.

Naše ukázka nás přivádí do takové chvíle vytržení, kdy se text jakoby vyrvе ze stránek i spárů románu, zastaví a znehybní a místo časoprostoru prózy se ocitáme v časové simultaneitě básně. Předurčenost k hrobnictví, vcházení do ticha, nechuť pobíhat za nářkem, to všechno jsou obrazy popírající pravidla příčin a následků, je to odvážná a sveřepá snaha vymanit se z očekávaného jednání a být konečně sám sebou, mimo prostor a čas předpokladů a očekávání.

PRACOVNÍ METODICKÝ LIST

Cíl: Hranice epického a lyrického je velmi těsná a nemusí se nutně odehrávat jen na úrovni veršovaný – neveršovaný, ale daleko intenzivněji se děje v oblasti podstaty, toho, jak je text udělán a kam směřuje. V tomto případě je uprostřed prózy, textu, který by měl v sobě zahrnovat souslednost časů a příčin, text, který z této omezenosti vystupuje, zbavuje se časového kontextu a stojí sám o sobě jako výpověď, která proběhla, právě probíhá a navždy už probíhat bude.

Text je tvořen základním nesouladem. Čím je tento nesoulad dán?

Je to nesoulad očekávání a jednání mluvčí.

Jak se projevuje konkrétně?

Ve formulacích „nepřicházím na zavalanou“, „nespěchám za nářkem“, „vcházím do ticha“. Vždy je to radikální odmítnutí vztahu příčina – následek.

O jaké agónii se tu mluví?

Odpovědi opět závisí na představách a východiscích studentů, ale možná by bylo dobré upozornit na skutečnost, že pokud ještě nejsme ve středu agónie, není potřeba plnit společenskou objednávku a jednak tak, jak okolí očekává. To je ona revolta, kterou Myšková provádí především svým lpěním na precizním jazykovém provedení svých próz, byť i na úkor srozumitelnosti.

Jakou techniku k tomu tvůrci vizuálu využili?

Je to technika tzv. glitch artu, kdy se záměrně využívá digitální či analogové chyby pro umělecké účinky. Jsou to ona „po-trhání“, přestávky, míchání apod.

Myslíte si, že je využita vhodně? Napadá vás jiná? Proč?

Opět je to záležitost studentů, ale glitch art tu, myslíme, funguje velmi přesně, protože vlastně vizuálně také představuje nenaplněné očekávání. Divák očekává plynulý záběr a v onom rozbití se před ním otevírá nový prostor určený pouze a jen k jeho osobní meditaci.